

6. 2. 2019

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Institut zabránění věci nelze využívat k náhradě škody

Ústavní soud rozhodoval o ústavní stížnosti správce konkurzní podstaty úpadce – KTP Quantum, a.s. proti usnesení Vrchního soudu v Praze a části usnesení Krajského soudu v Hradci Králové, na základě kterých byly zabráněny blíže specifikované cenné papíry a peněžní prostředky

Shora uvedené soudy rozhodovaly o zabránění majetku v rámci trestního řízení vedeného proti dvěma bývalým manažerům společnosti KTP Quantum, a. s. (obchodníka s cennými papíry), kteří dle původní obžaloby v letech 2000 až 2002 nabízeli zhodnocení vkladů, i když věděli, že své závazky nesplní. Od téměř deseti tisíc poškozených měla být vylákána částka ve výši 1,3 miliardy korun. Jejich trestní stíhání však bylo v lednu 2013 zastaveno na základě amnestie. Na návrh státního zástupce soudy uložily ochranné opatření zabránění věci (cenných papírů) podle § 101 odst. 1 a 2 písm. a) trestního zákoníku. Své rozhodnutí odůvodnily tím, že stát poskytl Garančnímu fondu obchodníků s cennými papíry půjčku k vyplacení poškozených, a proto je nelogické, aby musel na tyto peníze čekat dle toho, jak dopadne konkurzní řízení. Finanční prostředky jsou k dispozici již nyní, neboť byly zajištěny orgány přípravného řízení. Dle krajského soudu nelze zlegalizovat výnosy z trestné činnosti tím, že budou uvolněny a převedeny do konkurzního řízení. Vrchní soud porovnal ochranu společnosti zabezpečenou zabráněním věci s právy poškozených osob, přičemž při zohlednění dalšího relativně nízkého možného uspokojení poškozených v konkurzním řízení dospěl k závěru, že k zájmu osob poškozených trestným činem bylo dostatečně přihlédnuto a nepřerozdělení zajištěných hodnot v rámci konkurzu pro ně nebude nijak citelné.

Stěžovatel se jako správce majetku, který se stal předmětem ochranného opatření, obrátil s ústavní stížností na Ústavní soud. Nesouhlasí s názorem krajského soudu, že pokud byly peněžní prostředky na výplatu jednotlivým klientům poskytnuty z peněz státu, měly by být z toho důvodu zabraněné peněžní prostředky též státu vráceny. Vlastnictví státu dle stěžovatele nelze ani ve veřejném zájmu upřednostňovat před ostatními druhy vlastnictví. Stěžovatel má za to, že rozhodnutími obecných soudů byla porušena jeho základní práva, zejména právo na spravedlivý proces a právo na ochranu vlastnického práva.

Ústavní soud dospěl k závěru, že je ústavní stížnost důvodná. Ústavní soud spatřuje podstatu věci v posouzení vztahu trestněprávního institutu zabránění věci, coby ochranného opatření a výnosu z trestné činnosti, coby majetku zahrnutého do konkurzní podstaty.

Obecné soudy ve svých obsáhlých a velmi pečlivě vypracovaných rozhodnutích jako hlavní (prakticky jediný) důvod k zabránění věci uvedly kompenzaci vratné a nevratné půjčky poskytnuté státem Garančnímu fondu obchodníků s cennými papíry. Při úvaze o účelu ochranného opatření zabránění věci by však měly obecné soudy zvážit, co je jeho podstatou a na čí obranu bylo do trestního zákoníku zaneseno. Je sice pravdou, že v naplnění veřejného rozpočtu lze shledat určitý veřejný zájem, ovšem tento nemůže být realizován na úkor obětí trestných činů a prostřednictvím institutu ochranného opatření. Z odůvodnění napadeného usnesení vrchního soudu se podává, že stát přispěl prostřednictvím Garančního fondu nemalou částkou k odškodnění obětí trestné činnosti, nicméně se tak stalo zčásti na základě půjček, které bude muset Garanční fond v budoucnu státu vrátit. Pokud stát poskytl na odškodnění obětí trestné činnosti půjčku nevratnou (dotaci), stalo se tak na základě jeho politického rozhodnutí, jehož dopady nemohou být zmírňovány nástroji trestního práva. Obecné

soudy nahradily preventivní funkci ochranného opatření funkcí reparační. Jedná se de facto o „zastřené“ rozhodnutí o náhradě škody. Stát se však z formálněprávního hlediska může v dané věci účastnit na rozdělení konkurzní podstaty jen prostřednictvím svého dlužníka - Garančního fondu a nemůže své zájmy na majetku zahrnutém do konkurzní podstaty protežovat prostřednictvím nástroje trestního práva, a to navíc i na úkor obětí trestného činu.

Soudy tak nerespektovaly zákaz libovůle podle čl. 2 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, čímž došlo k porušení práva stěžovatele na spravedlivý proces podle čl. 36 odst. 2 Listiny. Proto Ústavní soud svým nálezem ze dne 8. ledna 2019 sp. zn. I. ÚS 1949/17 napadená rozhodnutí zrušil.

Úplné znění nálezu je k dispozici >>>[zde](#).

JUDr. Tomáš Lichovník,
soudce Ústavního soudu

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Průlomový postup Ústavního soudu ve věci práva na zákonného soudce a spravedlivý proces](#)
- [Limity přístupu k Ústavnímu soudu při ustanovení procesního opatrovníka](#)
- [Judikatura ÚS ve věci udělování státního občanství](#)
- [Nález Pl. ÚS 2/25: když Ústavní soud dokáže být skutečným ochráncem lidské důstojnosti](#)
- [Mobilizace ozbrojených sil v ČR a postavení odmítačů boje: právní analýza a návrhy legislativních úprav](#)
- [Zákaz změny k horšímu \(reformace in peius\) se neuplatní u nákladových výroků](#)
- [Make Důvodová zpráva great again](#)
- [Nález Ústavního soudu k privilegovanému postavení pohledávek státu v insolvenčním řízení](#)
- [Další „válka“ soudů - tentokrát o tarifní hodnotě ve věcech neoprávněných zásahů do osobnostních práv](#)
- [Pravý souběh funkcí - Ústavní soud vyjasnil otázku kogentních limitů smluvní volnosti](#)